

SANT LLUC
CENTRE DE
PRÀCTICA ARTÍSTICA
PALAU MERCADER,
CARRER MERCADERS, 42
08003 BARCELONA
TEL. 93 302 45 79
FAX 93 302 68 74
WWW.SANTLLUC.CAT
CONTACTA@SANTLLUC.CAT

1893

MACBA
MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA

EXPOSICIÓ
COMISSARIAT I TEXTOS
LÚA CODERCH / DARIO REINA

COORDINACIÓ

ANA ISABEL CAJALO

MUSEU D'ART CONTEMPORANI DE BARCELONA

MARTA BADIÀ / BARTOMEU MARI /
CHUS MARTÍNEZ / MATTE MUÑOZ IGLESIAS /

COL·LABORACIÓ DE
PIRLAR BONET, FACULTAT DE BELLES ARTS
DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

UNIVERSITAT INTERNACIONAL DE CATALUNYA

MASTER DE GESTIÓ CULTURAL

DESSENY GRÀFIC

CLA-SE

ASSISTÈNCIES
GDS SEGUROS – CORREDURIA DE SEGUROS S.L.

TIME

TRANSPORT I MUNTATGE

CERCLE ARTÍSTIC DE SANT LLUC

DIRECTOR / LLUÍS UTRILLA

UNTA DIRECTIVA / DANIEL ANSO Æ IMMA CASAS /

DAVID SANMIGUEL / ORIOL NOGUÉS / ANTONI PUNTI /

DANIEL RIERA / MARGARITA RUIZ COMBALA /

CONSELL INTERN / JORGE EGUA / JOAN GISPERT /

ALBERTO GUTIERREZ POLO / CARMEN DE LOS LLANOS /

MERCE MARINY / MANUELA RIERO /

ESTHER XANDRI

CONSELL EXTERN / MARTI ANSO Æ RAFAEL ARGULLÓ /

ORIOL BOHIGAS / EDUARDO CASTELLET / DANIEL GIRALT-MIRACLE /

ANTONI MARI / MARTI PERAN / PÉREJUME /

ACTIVITATS AL VOLTANT DE L'EXPOSICIÓ

Conferència de Bartomeu Mari,

Director del MACBA amb presentació

d'Imma Casas

29 d'octubre a les 19 H a la sala social

Col·loqui amb els comissaris Lúa Coderch

! Dario Reina i l'artista Ignasi Aballí

4 de novembre a les 19 H en la sala social

EL MODEL ABSENT OBRES DE LA COL·LECCIÓ DEL MACBA

CERCLE ARTÍSTIC DE SANT LLUC

14 D'OCTUBRE
AL 28 DE NOVEMBRE 2009
PALAU MERCADER
DE BARCELONA

INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ EL DIA 14 D'OCTUBRE A LES 19.30H.
HORARI DE L'EXPOSICIÓ DE 10.30 A 13.30H. I DE 17.00 A 20.30H.
(TANCAT DILLUNS MATÍ, DIUMENGES I FESTIUS)

PETER FRIEDL

IGNASI ABALLÍ

FELIX GONZÁLEZ TORRES

VALESKA SOARES

JUAN MUÑOZ

HANS-PETER FELDMANN

La sala d'exposicions del Cercle Artístic de Sant Lluc, presenta l' exposició “ EL MODEL ABSENT”, amb obres del Fons de la Col·lecció del Museu d'Art Contemporani de Barcelona, amb el comissariat de Lúa Coderch i Dario Reina de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona.

Seguim la trajectòria de quines serien les mostres i exposicions que caldria presentar en un espai (sales) que considerem excepcionals per la seva instal·lació i ubicació en el cor de Ciutat Vella, la Junta Directiva del Cercle va esperonar el treball i la proposta d'Imma Casas:

- Fer de Sant Lluc un lloc de treball, un laboratori d'experiències en el que s'estudiarà i experimentarà la idea de MODEL, a partir de les col·leccions públiques i privades més importants del nostre país.

- Es donarà la possibilitat a artistes/ teòrics/pedagogs joves, universitaris brillants tots ells, per que treballin de forma rigorosa una idea i una sel·lecció d'obres a partir d'aquestes col·leccions.

- Els socis de Sant Lluc seran els primers destinataris del projecte per veure noves formes de treballar la idea de Model i amb qui es reflexionarà sobre l'obra exposada.

En aquesta temporada inaugural han estat quatre les exposicions que segueixen aquesta proposta. Aquesta mostra va mes enllà: no hi ha Model, però esta present i ho fa amb obres, propostes i artistes que no sols formen part de la col·lecció del MACBA sinó que estan presents en les més importants col·leccions i museus del mon.

Noves formes d'art: instal·lacions, obres que es re- creen cada cop que es presenten, escultures, projeccions, obres objectuals, que sempre ens dirigeixen vers aquest model o personatge absent en l'obra , però present en la lectura de la mateixa obra.

Cal que els socis i els visitants reflexionin a partir de la contemplació de la mostra i de la lectura del catàleg. Nosaltres ho hem fet i ens sentim satisfets i orgullosos d'oferir als socis, als visitant i a la ciutat de Barcelona un espai i unes exposicions com les que estem presentant.

Claret Serrahima i de Riba
President

EL MODEL ABSENT

OBRES DE LA COL·LECCIÓ DEL MACBA

DR.: Considera aquest exemple: es tracta aquí d'un conjunt de diapositives que es van projectant a la paret, a una alçada més baixa de l'habitual (l'alçada d'un nen). Són imatges de parcs infantils d'arreu del món. A vegades hi veiem algú, però tot sovint estan completament buits.

LC.: Els parcs infantils se'ns mostren, un darrere l'altre, en simple ordre alfabètic segons els llocs on es van prendre les imatges. Són espais associats clarament a un públic i a un repertori d'activitats relativament ben definit, limitat. Quan són deserts semblen expectants, l'absència es torna pesant i teatral. Podries reconstruir mentalment l'acció. Davant aquesta falta de contingut et veus temptat a intervenir.

DR.: Podríem dir que la imatge ens demana ser llegida. Com si es tractés de l'escena d'un crim, tal com explica Benjamin (1). Igual que aquí, l'escena del crim està sempre deserta, per això és fotografiada, per a obtenir pistes, indicis. Les imatges que constitueixen Playgrounds (A), de Peter Friedl, inquieten i conviden a accedir-hi omplint els buits que deixa la representació.

LC.: Des dels anys 60 de segle passat és possible reconstruir una genealogia d'estratègies artístiques que violenten les formes apreses d'expressió i representació. Amb aquest rebuig implícit d'una idea de creativitat essencial

s'invita a l'espectador a suplir certs buits, a compartir part de la responsabilitat d'activar l'obra i actuar com a subjecte artístic. En aquest sentit l'obra deixa de ser una proposició asseverativa per esdevenir una pregunta.

DR.: En un fragment de paret aparentment blanca hi resalta un quadrat, també blanc però amb una lleugera brillantor. Aparentment buit, aparentment «no res». Però, què pensem quan descobrim que la brillantor prové del corrector “Tipp-Ex”? Aquest «no res» es converteix en alguna altra cosa. Qüestionar la mirada. Pensar des dels marges. Gran Error (B) d'Ignasi Aballí va més enllà del blanc sobre blanc. Oculta, amaga. “El silenci i l'absència ratifica el contingut o, si més no, la possibilitat de pensar més enllà del blanc, del buit o del no res” (2).

LC.: Com deia Rudolf Arnheim a Anschauliches Denken, veure el buit és incloure en una percepció quelcom que està absent; és veure l'absència com una qualitat d'allò present.

DR.: El referent antropomòrfic, la mida humana, el cos i els seus atributs, són els aspectes que de forma recurrent es projecten sobre aquestes imatges desallotjades.

LC.: Podria ser també una llarga renglera de bombetes cremant lènguidament a

un racó de l'habitació, anunciant la seva fragilitat i la seva lenta extinció. Félix González Torres dedicà gran part de la seva obra a parlar de la pèrdua de la persona estimada. Last night (C) és un retrat sostingut únicament per la presència i l'escalfor de la llum. Contràriament al que podria semblar, aquesta no és una associació simbòlica amb el model absent. És la fixació en abstracte, dissociada del cos, d'un dels seus atributs, com podria ser el pes, en aquest cas l'escalfor. És la destil·lació extrema del retrat d'Antinous.

DR.: Plantejar la peça com a punt de partida. Convertir l'acte de mirar en finalitat de l'obra, o en obra en si mateixa. Desaparicions II (D) d'Ignasi Aballí consta de 24 pòsters de pel·lícules amb guió de l'escriptor i cineasta francès Georges Perec. Cap d'aquests guions es va dur realment al cinema. “Els pòsters d'Ignasi Aballí no fan referència a pel·lícules sinó a la seva absència, a la seva desaparició” (3). Totes les imatges es componen a partir d'espais buits, informació oculta, correccions...”Vaig començar a pensar que com menys coses hi hagi per veure en una obra, més gran és el desig de veure-n'hi”(4).

LC.: La petjada és l'equivalent negatiu de la forma, el seu revers. De naturalesa indiciària, assenyala un contacte físic, pretèrit però immediat, entre dues superfícies. És per això un signe pri-

mari, la manera més directa i natural en què l'absència parla d'una presència. Perquè tot rastre remet a la seva matriu. A Sinners (pecadors) (E), de Valeska Soares, la marca profunda deixada per uns genolls a un banc d'església recobert de cera ens remet a un gest i una actitud per tots reconeixible.

DR.: Silenci és un concepte molt lligat a la imatge del buit. En aquest cas però, ens observa, ens torna la mirada, ens parla... A London Balcony (F), Juan Muñoz ens proposa descontextualitzar un objecte-espai lligat a una funcionalitat i una presència molt propera. El fet de restar buit i elevat ens escorcolla en un picat un tant amenaçador. Trobem una narrativitat interrompuda a mig camí entre l'objecte i la seva funció. “Tot construint els balcons vaig sentir que estava mirant quelcom que em mirava a mi. No va caldre afegir cap imatge” (5).

LC.: En 70 fotografies es documenta peça a peça tot el vestuari d'una dona. Aquest cos del qual no tenim imatge, és el vincle que uneix cadascun dels objectes que se'ns mostren a All the clothes of a woman (G) de Hans-Peter Feldmann. Podríem reconstruir fragmentàriament la imatge del model absent a partir dels seus elements perifèrics. En aquest cas, l'estreta vinculació de les peces de roba amb les circumstàncies d'aquesta dona ens aproxima a la seva

fesomia, la seva personalitat i fins i tot el seu estrat social, sense que se'ns revelin de manera explícita o definitiva.

DR.: Protagonista i gest. Ambdós conceptes queden ocults ja que formen part d'un imaginari col·lectiu. Ràpidament connectem les peces de roba amb l'acte de vestir i pel tipus de roba deduíem que es tracta d'una presència femenina. Tampoc la disposició de les fotografies és gratuïta. Estan col·locades en l'ordre en què ens vestim, és a dir, de dins a fora. Igual que amb l'anterior, ens trobem amb un final per resoldre, és impossible de contemplar aquesta peça des dels marges cap a dins, sinó al contrari.

LC.: Una obra com All the clothes of a woman és extremadament explícita i alhora d'una opacitat gairebé total. Com ens recorda Douglas Crimp a Pictures, la distància que ens separa del que aquestes imatges mostren i oculten simultàniament ens genera un desig impossible de satisfer. És aquesta satisfacció truncada la que reverteix l'atenció sobre la nostra pròpia mirada, com en un moviment especular, el no poder veure res ens obliga a interrogarnos sobre allò que esperem veure, sobre la nostra expectativa insatisfeta i sobre el fet mateix de la representació.

Dario Reina
Lúa Coderch
Comissaris, octubre 2009

(1) **Walter Benjamin, “La obra de arte en la época de su reproductibilidad técnica”**. Obras. Minúscula, Barcelona, 2009, (epígraf 7).

(2) **David G. Torres, “Ignasi Aballí: De la importancia de hacer nada en Ignasi Aballí”**, Nada para ver, Museo de Santander, 2004. <http://www.davidgtorres.net/spip/spip.php?article36>

(3) **“Desaparicions II” 2005**, Fitxa d'obra, Temps Com a Matèria, Col·lecció MACBA, Noves incorporacions, Barcelona 2009, http://www.macba.cat/uploads/20090702/IgnasiAballi_Desaparicions_2005_CAT.pdf

(4) **“Dan Cameron entrevista Ignasi Aballí”**, a Ignasi Aballí, 0–24 h. MACBA, Ikon Gallery, Museo Serralves, 2005. http://www.macba.cat/controller.php?p_action=show_page&pagina_id=29&inst_id=26759

(5) **Jean-Marc Poinsoot entrevista Juan Muñoz**, fons de la col·lecció MACBA: http://www.macba.cat/controller.php?p_action=show_page&pagina_id=29&inst_id=18318

(A) **PLAYGROUNDS (1995-2004)**, Peter Friedl (Oberneukirchen 1960). Instal·lació
Doble projecció d'imatges, 270 diapositives color transferides a DVD, sense so, 30' projecció continua
Dimensions variables
Col·lecció MACBA.
Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

(B) **GRAN ERROR (2005)**, Ignasi Aballí (Barcelona 1958). Col·lecció MACBA.
Instal·lació
Transferible i Tippex
100 x 100 cm
Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona.
Dipòsit particular

(C) **Sense títol (Last Night) (1993)**, Félix González Torres (Cuba 1957 - Nova York 1996). Tridimensional
Tècnica mixta. Instal·lació
Dimensions variables
Col·lecció MACBA. Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona. Dipòsit Colecció Alfonso Pons Soler

(D) **DESAPARICIONS II (2005)**, Ignasi Aballí (Barcelona 1958).
Tècniques diverses
114 x 142 x 76 cm
Col·lecció MACBA. Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona. Col·lecció Fundació Repsol

(E) **SINNERS (1995)**, Valeska Soares (Brasil 1957). Tridimensional
Tècnica mixta. Instal·lació
20 x 243 x 28 cm
Col·lecció MACBA. Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona. Dipòsit Colecció Alfonso Pons Soler

(F) **LONDON BALCONY (1987)**, Juan Muñoz (Madrid 1953 - Eivissa 2001). Tridimensional
65 x 100 x 41 cm
Col·lecció MACBA. Consorci Museu d'Art Contemporani de Barcelona. Donació Lady Jinty Latymer

(G) **ALL THE CLOTHES OF A WOMAN (1970)**, Hans-Peter Feldmann (Düsseldorf 1941). Fotografia
Tiratge a la gelatina de plata
70 còpies : 9,3 x 8,9 cm c/u
Col·lecció MACBA. Fundació Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

